הלכה א סמג עשין כד: ד ב מייי שם פ״א הלכה

ל סמג שם:

ז ה מיי שם הלכה ט: א מיי שם הלכה ט: א מיי שם הלכה י: מ ז מיי שם פ"ג הלי כה: ה מיי שם פ"ב הלכי ו: מ ט י מיי שם פ"ל הלכה א [ו] עשין נו טוש"ע סימן קעח סעיף ב: יב כ מיי׳ שם הלכה י :טוש"ע שם סעיף יג מוטייע שם טער ה. יג ל מיי שם הלכה [י] יא:

תורה אור השלם 1. דבר אל בני ישראל וְאָמֵרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ וְאָמֵרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי תִשְּׁטֶה אִשְׁתוֹ וּמְעֵלָה בו מעל: במדבר היב

תום' שאנץ (המשך) י ראיה לדבריו דאף לב״ש דאמרי שומטת דד מפיו ולא משעבדא ליה אפי הכי קאמרי שלא תנשא עד לאחר כ״ד חדש ווש האין חילוק וכן משמע דאין חילוק בין גרושה לאלמנה מהני . טעמי דמייתי ביבמות וכז פי' פ' אע"פ והא דלא להו בהדי לכהז גדול משום דליכא לכוון גוול משום וליכא בהני כי אם איסור דרבנן אבל בהני דלעיל איכא איסורא דאורייתא. ואע"ג דתני לעיל חלוצה דאין בה אלא איסורא דרבנן משום דאגב דנקט גרושה נקט חלוצה ומחד קרא מסמיך להו ביבמות. יכול הוא להפרישה עד כ״ד חדש ולהחזירה הלכך ראויה לאישות קרי׳ ביה: וק׳ דמשמע דלהפרישה ר״ל בלא גט וה"נ תלמודא בפ׳ החולץ דיקא נמי דקתני יוציא ולא קתני יפריש משמע דאי הוה קתני יפריש הוה ר"ל בלא גט והכא נמי להפריש ר״ל בלא גט. וק׳ דאמרי׳ בפ׳ החולץ לא ישא אדם מעוברת חברו דברי ר' מאיר וחכ"א יוציא יוציא בגט והכא אמר דאיז צריכה גט וי״ל דלעולם צריכה גט והאי דקאמר התם דיקא נמי דקתני יוציא ולא קתני יפריש ה״פ דיקא . נמי דקתני יוציא דמשמע בגט ולא קתני יפריש בגט. עוד אומר רב יוסף בכור שור דלעולם ר"ל להפרישה בלא גט ולא ק' דהתם אמרי' דצריכה נט לפי דליכא אלא חד איסורא דרבנן וחכמים עשו חיזוק לדבריהם כשל תורה ולכך צריכה גט אבל הכא חמיר עליה משום דאיכא תרי איסורי משום דהיא מעוברת חברו ועוד דקינא לה ונסתרה לכד אינה צריכה גט וכן עשה במעשה שאירע בנו מאדם אחד שאינה ראויה לילד. רש"י פי׳ שתת כוס עיקרין אבל בפ׳ אע״פ (כתובות דף ס:) לא משמע הכי דמייתי התם ברייתא ותני בה או שהיתה היא עקרה זקינה ואיילונית ושאינה ראויה לילד אלמא דשאינה ראויה לילד לאו עקרה ולפרש"י שתת כוס עיקרין היינו עקרה ווה לשון ר"ח התם איכא

היינו שאינה ראויה לילד ותשובה שאמרנו בפרק יש נוחלין (ב"ב דף קיט:) ניסת לכ׳ יולדת עד מ׳ ניסת למ׳ שוב אינה יולדת וה״ה שנוכל לפרש שאינה ראויה לילד ששהתה אחר בעלה עשר שנים ולא היה דעתה לינשא דאמר בסוף פרק ד' אחים (יבמות דף לד:) אמר רב נחמן אמר שמואל כל ששהתה אחר בעלה יי שנים שוב אינה מתעברת כי אתא רבין אר"י ל"ש אלא שאין דעתה לינשה ואע"ג דאמר בגמ' בעקרה ווקינה ולפי" ר"ח לא הזכיר עקרה במשנה י"ל דלא דק בלישנא מיהו תיתה אתאי לא תנא נתי במתני׳ עקרה: ושאר כל הנשים או שותות. מימה הא משנה ימירא מאי קמ"ל הא שמעינן ליה מרישא והאומרת איני שותה אינה נוטלת כתובתה ואומר רבי דווקא מעוברת אינה שותה משום דאיכא סכנת נפשות כדאמר בפרק החולך (יבמות דף מב:) אבל ניסת בתוך ג' חדשים מאי דהוה הוה ותו לא קנסינן ליה להוליא וקרינן בה אשתו הראויה לו ובכהן אפילו לרבנן אינה שותה דמסקינן בפ׳ החולך (שם לז.) אפילו לרבנן יוליא בגט: ורבי יונתן האי איש איש מאי עביר ליה מיבעי ליה וכו'.

למישאל היינו איילונית היינו עקרה

מימה והא איהו דאמר בפ׳ אלו הנחנקין (סנהדרין דף פה:) גבי איש איש דכי יקלל את אביו ואת אמו קאמר דברה תורה כלשון בנ״א ולא דריש ליה לדרשה אחריתי וכ״ת היכא דאיכא למדרש אפי׳ מאן דאית ליה ד"ת מודה הוא דדרשינן א"כ מאי פריך בריש פרק השואל (ב"מ דף לד:) אהא דקא בעי אבידה מנלן דשומר שכר חייב דתני׳ אם גנוב יגנב אין לי אלא גניבה אבידה מנין ת"ל גנוב יגנב מ"מ הניחא למ"ד לא ד"מ אלא למ"ד אמרי מא"ל והא התם איכא למדרש ולא דרשינן אלא אמר ד"ת

והכא אמאי דריש לה ואמרי' בפ' השוחט והמעלה (זבחים קח:) נמי ורבי יוסי מדההוא איש איש דברה האי איש נמי דברה אלא השוחט להדיוט דחייב מנא ליה ולא אמרת כיון דמלי למדרש מודה הוא דלא אמר דברה וקשה ליישב שמועות דד"ת דקשי' דר"מ אדר"מ ודר׳ יהודה אדר׳ יהודה ודרבי יוסי אדר׳ יוסי ודר״ש אדר״ש דר״מ דאמר בפ' ד' מיתות (סנהדרין דף נו.) לרבנן גבי איש איש דכתיב גבי ברכת השם ד"ת ור"מ דריש ליה לרבות כינויים ובפ"ב דמסכת ע"ו (דף כז.) נמי פליג ר' יהודה ור' יוסי דא"ר יהודה כותי לא ימול ישראל מפני שהוא מל לשם הר גריזים אמר לו ר' יוסי וכי היכן מלינו מילה בתורה לשמה ומפרש טעמא דר' יהודה משום דכתיב לה' המול ורבי יוסי המול ימול כתיב ואידך נמי הכתיב המול ימול ד"ת כלשון בני אדם שן אלמא דרבי יוסי לית ליה דברה תורה כו"ן והתם בההוא שמעתתא גופיה פלוגתא ר"מ ור" יהודה ואמרינן ימול כותי ולא ימול ארמאי דברי ר"מ והיינו כר" יוסי דאמר כותי שפיר דמי דלא אמר ד"ת ובפ' ד' מחוסרי כפרה (כריתות דף יא.) אמרינן לאחרים בשלמא והפדה לא נפדתה דקסבר ד"ת ואחרים היינו ר"מ כדאיתא בסוף מס' הוריות (דף יג:) דר' יהודה מהא דהמול ימול דקא אמר ד"ת ובפ' מליאת האשה (כתובות דף סו:) מייתי ברייתא העבט תעביטנו זה שאין

נתינה. מן הגבעונים ואסורין לבא בישראל כדאמרינן ביבמות (דף עת:) דוד גזר עליהן: לא שותות. דלא נאמרה פרשה אלא בראויה לקיימה והכי תניא בספרי [נשא ה יב] כי תשטה אשתו בראויה לאישות הכתוב מדבר פרט לאלמנה לכ"ג וכו": ולא נוטלם כסובתה.

ונתינה לישראל ובת ישראל לממזר ולנתיז לא שותות ולא נוטלות כתובה ואלו לא שותות ולא נוטלות כתובה אהאומרת טמאה אני יושבאו לה עדים שהיא ממאה יוהאומרת איני שותה אמר בעלה איני משקה ושבעלה בא עליה בדרך נוטלות כתובה ולא שותות מתו בעליהן עד שלא שתו יבש"א נוטלות 6 כתובה ולא שותות מובה"א דאו שותות או לא נומלות כתובתן מעוברת חבירו ומניקת חבירו לא שותות ולא נוטלות כתובה דברי ר"מ וחכ"א היכול הוא י להפרישה ולהחזירה לאחר זמן יאיילונית וזקינה ושאינה ראויה לילד לא נוטלות כתובה ולא שותות ר"א אומר יכול הוא לישא אשה אחרת ולפרות ולרבות הימנה ושאר כל הנשים או שותות או לא נומלות כתובה יאשת כהן שותה ומותרת לבעלה "אשת סרים שותה בע"י כל עריות מקנין יחוץ מן הקמן וממי שאינו איש בואלו שב"ר מקנין להן מי שנתחרש בעלה או נשתמה או שהיה חבוש בבית האסורין לא להשקותה אמרו אלא לפוסלה מכתובתה ר' יוםי אומר אף להשקותה לכשיצא בעלה מבית האסורין ישקנה: גבו' סמישתא הוא דלא שתייא הא קנוי מקני לה מה"מ דת"ר דבר אל בני ישראל ° ואמרת (6) לרבות ארוסה ושומרת יבם לקינוי ומתני' מני רבי יונתן היא דתניא תחת אישך פרט לארוסה יכול שאני מוציא אף שומרת יבם ת"ל איש איש דברי רבי יאשיה ר' יונתן אומר תחת אישך פרט לשומרת יכם אוציא שומרת יבם ולא אוציא את ארוסה תלמוד לומר אשר תשמה אשה תחת אישה פרט לארוסה מר אלימא ליה ארוסה דקידושי דידיה וסוקלין על ידו ומר אלימא ליה שומרת יבם דלא מיחסרא מסירה לחופה ורבי יונתן האי איש איש מאי עביד ליה מיבעי ליה י לרבות אשת חרש ואשת שומה ואשת

ואע"ג דשאר אלמנה לכ"ג לא הנסוה רבנן כתובה כדחמרינן בכתובות בפרק אלמנה נוונית (דף ק:) זו אין לה דסתירתה גרמה לה ליאסר עליו ואפי׳ היא ראויה לו הלכך לאו בת כתובה היא דלא עדיפא מכשרה: אמר בעלה איני משקה ושבעלה בא עליה בדרך. שהוא גרם לה שלא תשתה נוטלת כתובתה: מחו בעליהן. של כל סוטות הנסתרות וראויות לשתות ולא הספיקו להשקותן כו': ולא שותות. דבעינן והביא האיש את משתו וגו׳י : וכ״ה מומרים מו שותות או לא נוטלות כתובה. כלומר מתוך שלא שותות לא נוטלות כתובה. ובגמים מפרש פלוגתייהו: מעוברת חבירו. שמת והניחה מעוברת ומניקה או שגירשה והיא מעוברת או מניקה ואסרוה חכמים של לינשא עד שיהא הולד בן ב' שנים שכך זמן יניקמו והלך זה ונשאה וקינא לה לא שומה שהרי אינה ראויה לו לקיימה: יכול הוא להפרישה. עד כ"ד חדש ולהחזירה הלכך ראויה לאישות קרינא ביה: איילונים. דוכרניתא דלא ילדה שממעי אמה נבראת כך ואין לה סימני אשה לא דדים ולא שערות וקולה עבה: ושאינה ראויה לילד. ששתת כום עיקרין. ואסורות לקיימה למי שאין לו בנים שהרי נצטוו ישראל על פריה ורביה: אשת כהן שותה ומותרת לבעלה. אם נמלאת נקיה. ובגמ'י פריך פשיטא: אשת סרים. כגון ישנסתרם לאחר שנשאה דקדמה שכיבת בעל לבועל: שותה. ובגמים פריך פשיטא: ע"י כל העריות מקנין. אם קינא לה מאביה ומאחיה ומאחד מכל העריות שבתורה ונסתרה הוי קינויו קנוי ונאסרת עליו ושותה. ובגמים פריד פשיטה: חוד מו הקטו. דכתיבי ושכב איש אותה: וממי שאינו איש. ובגמ'[®] מפרש לה: ואלו שב"ד מקנין להן. אם רואין אותם מתנהגות בפרילות: לא להשקותה אמרו. הם לא ישקוה דבעינן והביא האיש את

אשתו ובעלה נמי לא ישקנה בקינוי זה ש לכשירלה דבעינן וקינא והביא® ורבי יוסי לא בעי וקינא והביא: גבו' הא קנוי מקני לה. ליאסר עליו מדקתני לא נוטלות כתובה: ה"ג דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם לרבות ארוסה ושומרת יבם לקינוי. ולא גרם איש איש דלדרשא אחרינא דרשיגן ליה לקמן (דף מ.) אלא ריבויא מואמרת אליהם וה"נ אמר לקמן בפירקין או ואמרת רבויא הוא: יכול שאני מוליא כו'. דממשמעות קרא משמע לן ארוסה למעוטי דלא קרינן בה תחת אישך אבל שומרת יבם קרינן בה תחת אישך כדמפרש לקמיה דלא מיחסרא מסירה לחופה: ורבי יונתן. משמע ליה מיעוטא קמא לשומרת יבם אבל ארוסה קרינא בה אישות אי לאו דהדר מעטיה קרא אחרינא כדמפרש לקמן [ע"ב] משום דהוא קידשה ואינה באה לו מכח קדושי אחרים ועוד שנסקלת על ידו מה שאין כן בשומרת יבם: מר אלימא ליה ארוסה. רבי יונתן חשיבה ליה ארוסה אשה גמורה טפי משומרת יבס: דקדושי דידיה. שע"י קידושי עלמו באה לו: וסוקלין על ידו. אם זינתה נסקלת בשבילו: דלא מחסרא מסירה לחופה. דנקנית ליבם בביאה גרידתא ואפי׳ בזנות להיות כאשתו לכל דבר כדתנן ביבמות (דף נג:). ומייתי׳ לה לקמן בפירקא וע"בן: לרבות אשת חרש (כ) שוטה. שב"ד מקנין להן. וברייתא היא בשילהי פירקין: שעמום

לו ואין רוצה להתפרנס נותנין לו לשם מתנה וכו' דברי רבי יהודה וחכ"א יש לו ואינו רוצה להתפרנס אין נזקקין לו אלא מה אני מקיים תעביטנו ד"ת אבל ר' יהודה דריש ליה וכן בפ' בנות כותים (נדה לב:) ובפ' יולא דופן (שם דף מד:) איש איש מה ת"ל איש איש לרבות חינוק בן יום אי שמטמא בזיבה דברי רבי יהודה ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר א"ל הרי הוא אומר והזב את זובו וגו׳ א״ל מה ת״ל איש איש ד״ת דר׳ יוסי מההיא דהשוחט והמעלה (זכמים דף קמ:) דאיימינן לעיל דקאמר איש איש ד״ת וההיא דהמול ימול דאיהו דדריש לה ופליג אדר׳ יהודה דאמר ד"ת דר"ש ההוא איש איש דקא"ר יוסי בפ׳ השוחט (גם זה שם) ד"ת פליג עליה ר"ש ואמר ודריש לרבות שנים שאחזו באבר והעלו שחייבין ובפ׳ אלו מניאות (ב"מ לא:) אמר יש לו ואינו רוצה להתפרנס אין נוקקין לו א"כ מה ת"ל תעביטנו ד"ת ונראה דמאן דס"ל דאמר ד"ת מודה כל היכא דאיכא למדרש דרשינן לי" וכל הני תנאי סברי להו

א) יבמות לח: כתובות פא., ב) [עי׳ תוס׳ לקמן כה. ד״ה ב"שו. ג) ועי תוספות לקמן כה: ד"ה ב"ה], ד) [עי מוס' יבמות לו: ד"ה ולא קתני], ה) [לקמן כה.], ו) [לקמן כו.], ו) [במדבר ה], **ה**) [לקמן כה:], ע) [כתובות ם.], י) [לקמן כו:], כ) [ועי ס.], י) [לקמן כו:], כ) [ועי היטב ברש"י לקמן כו. ד"ה קמ"ל וכו'], () [לקמן כו:], מ) ושסו. ל) ובמלבל הו. ם) [לקמן כו:], ע) [ס"ל לכשילא], פ) [במדבר ה], ל) [דף כו.], ק) רש"ל,

הגהות הב"ח (A) גמ' ואמרת אליהם לרבות: (ב) רש"י ד"ה לרבות אשת חרש ואשת

גליון הש"ם גם' ואמרת לרבות ארוםה. עיין לקמן דף כו 122 ע"א תד"ה ואמרת:

מוסף רש"י

מתו בעליהן עד שלא שתו. כל אשה שקינא לה מלא שתתה (יבמות לח:) אכל הנשים שבעולם האי. מכני המשים שפעונם קומי, שקינאו להן בעליהן ונסתרו ולא הספיק להשקותה עד שמת (כתובות פא.). נוטלות כתובה. ואע"פ ששמה זינתה וחין לה כתובה (יבמות שם). ולא שותות. דבעינן והביא האיש את אשתו וליכא (שם .(001

תוספות שאנץ

י ארוסה ושומרת יבם כיון שאיז בעליהז יכוליז לבדקן חשובות כעוברוח על דת ואפי׳ בלא קינוי . אמרי׳ בגמ׳ דעוברת על דת יש לה להפסיד כתובתה אפי' בלא התראה: מתו בעליהן כו' ובה"א או שותות או לא נוטלות כתובה ובכתובות פ' האשה שנפלו פריך או שותות והביא האיש את אשתו אמר רחמנא וליכא אלא מתוד שלא שותות לא חברו ומינקת חבירו פ״ה אם מת והניח מעוברת או והיא מעוברת ומניקה ואסרוה חכמים לינשא עד שיהא הולד בן ב׳ שנים שכך זמן יניקתו והלך זה ונשאה וקנא ייקנא לה לא שותה שהרי אינה ראויה לקיימה משמע מתוד פ"ה דאפי' מגורשת צריכה להמתין כ״ד חדש ודלא כפי׳ ה״ר שמשון מפלאירא בפרק אע״פ דדוקא באלמנה אמרי׳ דצריכה להמתין כ״ד חדש משום דמשעבדא ליה שאינה משעבדא להניקו . אינה צריכה להמתיז והכ׳ . משמע דצריכה גרושה להמתין וכן פר"ת דבין . גרושה ובין אלמנ׳ צריכה